

Răzvan
BUCUROIU
Sfântul Apostol
Pavel
Eleganța iubirii

Prefață de Teodor Baconschi

Cuprins

„Dintr-o suflare am scris, într-o suflare mă regăsesc cu Pavel din Tars” (Teodor Baconschi).....	7
<i>Preambul</i>	13
Repere biografice, deslușiri stilistice, înțelepciunea martirică a Sfântului Apostol Pavel.....	19
Repere biografice.....	19
Deslușiri stilistice și semantice în opera Sfântului Pavel.....	51
Clasificarea epistolelor pauline.....	51
Cronologia epistolelor pauline.....	58
Figuri de stil, procedee literare.....	59
Înțelepciunea profetică a Sfântului Apostol Pavel.....	64
Scurte tâlcuiri pe seama pericopelor pauline de la Apostol.....	67
Explicarea contextului liturgic al citirii Apostolului.....	67
Câteva decriptări de sens la Apostolul care se citește în timpul Sfintei Liturghii.....	70

De ce este Sfântul Pavel cel mai important apostol al credinței creștine care tocmai se naște?	
Tâlcuiri pe seama „Imnului iubirii”	113
În loc de încheiere.....	169
<i>Bibliografie</i>	173

azi) care sunt atributele preoțești: proorocia, slujirea bisericească, îndrumarea celorlalți. Sacerdot, profet și învățător – toate aceste calități le-a avut însuși Hristos, toate aceste calități trebuie să le aibă și cei care îi urmează în credință, prin harul primit. Apoi atrage atenția cetei de creștini pri-pășiți în capitala imperială, *Caput mundi*, că toate acestea – dar și celelalte – trebuie făcute într-un anume fel, cu maximă sinceritate: „dacă împarte altora, să împartă cu firească nevinovăție; dacă stă în frunte, să fie cu tragere de inimă; dacă miluiește, să miluiască cu voie bună!” (12, 8). Așa constatăm, cu neprefăcută mirare, noi, cei de acum, cum s-ar preschimba lumea dacă am urma povețele Sfântului Apostol Pavel; dar mai observăm – privind în amonte în istorie – și cât de seducătoare au fost aceste cuvinte pentru contemporanii săi, venite de la unul care și-a pus *viața* cheazășie pentru adevărul celor afirmate! Pe care a și pierdut-o la Roma – unde altundeva? – sub paloșul gădelui, lăsând în urmă credința creștină curată, epistole și episcopi, mod de lucru nemai-văzut până la el și tehnici misionare nebănuite,

minuni și învieri din morți, discursuri aprinse și convertiri miraculoase, ucenici fideli și admiratori dezlănțuiți.

Duminica a 9-a după Rusalii (*1 Corinteni 3, 9-17*). *Temelia în Hristos*

A noua duminică după Rusalii găzduiește câteva gânduri devenite faimoase din Epistola întâi către corinteni: „Nu știți, oare, că voi sunteți templu al lui Dumnezeu și că Duhul lui Dumnezeu locuiește în voi? De va strica cineva templul lui Dumnezeu, îl va strica Dumnezeu pe el, pentru că sfânt este templul lui Dumnezeu, care sunteți voi” (3, 16-17). După ce a adăstat între locuitorii cetății grecești Corint – o sinteză între lumea greco-romană și cea orientală¹ –, aproape doi ani predicându-le și învățându-i Evanghelia, Sfântul Apostol Pavel le-a scris din depărtare ucenicilor săi tocmai auzind de neregulile vieții lor duhovnicești și bisericesti. Trebuie reamintit faptul că respectiva

1. St. TOFANĂ, *Studiul Noului Testament*, p. 15.

Duminica a 2-a după Rusalii (Romani 2, 10-16). Valoarea universală a binelui

Din Epistola către romani, care se citește în duminica a doua după Rusalii, Pavel ne vorbește răspicat despre valoarea universală a binelui făcut. Iată: „Dar mărire, cinste și pace oricui face binele: iudeului mai întâi, și elinului. Căci nu este părtinire la Dumnezeu!” (2, 10-11). Așadar, marele apostol explică cu limpezimea-i caracteristică faptul că Dumnezeu îl prețuiește pe cel care face binele, indiferent de credința lui. Faptul că este evreu, adică are primită Legea direct de la Yahweh prin Moise, fie că este elin, adică păgân, idolatru și necunoscător al Adevăratului Dumnezeu, nu contează. Ideea *binelui universal*, statornicit de Domnul în rai, pe vremea lui Adam, și propagat mai apoi printre neamuri, credințe și continente diferite, dăinuie și produce efecte necontenit, cum ar spune juriștii zilelor noastre.

Mai explică Apostolul Neamurilor (și prin asta își merită supranumele) faptul că fiecare va fi judecat după faptele cuprinse în legea lui – care, sigur, și ea prevede existența unor forme de bine și de rău, comune tuturor pământenilor. Universalitatea valorilor este una, forma lor de exprimare diferă, la fel și ținta finală – pe care unii o cunosc, alții doar o intuiesc, alții o așteaptă cu înfrigurare până azi. Și, pentru a adânci mai mult lucrurile, Sfântul Apostol Pavel vorbește despre *conștiință* ca despre ceva comun, un trunchi moral, inițial plantat în om și care nu se poate șterge. Acela este *chipul* lui Dumnezeu, cel din străvechime, cel din ADN, care se cere împlinit prin Hristos, adică prin *asemănarea* cu Dumnezeu făcut om. Așadar, suntem cu toții după chipul Lui. Dar oare cu toții ne asemănăm Lui?

Nu aș încheia analiza acestui fragment fără să glosez preț de câteva momente pe marginea cuvântului „conștiință”. Acest cuvânt – atât de accesat în cultura civică, politică, socială etc. a umanității recente – nu se regăsește defel, în mod misterios/paradoxal, în Vechiul Testament. Niciun capitol,

nicio carte, niciun singur paragraf veterotestamentar nu conține acest cuvânt. Oare de ce? Și din care motiv anume cuvântul apare doar în Noul Testament – și nici acolo în alte locuri decât în epistolele pauline. Mai precis în Romani, 1, 2, Corinteni și Evrei. Iată ce scriam în *Ziarul Lumina* despre acest subiect:

Pavel a coborât și el pe treptele cele mai de jos ale ticăloșiei, mergând până la uciderea cu râvnă a unor nevinovați, ieșind însă la lumină (orbitoare!) pe drumul Damascului, prin hristofania de care a avut parte. Și care s-a finalizat în taina botezului, prin mâinile lui Anania. Apa botezului a spălat păcatele, iar la suprafață, de sub mâlul acestora, a ieșit la iveală *conștiința*. De aceea Apostolul Neamurilor vorbește primul despre această stare de agregare a ființei morale a omului, definind-o drept *conștiință*. Căci, între toți apostolii, el singur a fost prigonitor și vestitor deopotrivă. Din acest ecart uriaș s-a născut conștiința...¹.

1. Răzvan BUCUROIU, „Festivalul conștiinței? De ce nu!”, în *Ziarul Lumina*, 7 octombrie 2024, <https://ziarullumina.ro/opinii/repere-si-idei/festivalul-constiintei-de-ce-nu-192923.html>

Duminica a 6-a după Rusalii (*Romani* 12, 6-14). *Despre sinceritate*

„Cu duhul fiți fierbinți” (12, 11) – așa ne îndeamnă în duminica a șasea după Rusalii Sfântul Pavel în Epistola către romani, cea dintâi și cea mai dezvoltată tematic, cea mai complexă stilistic, într-un cuvânt *paradigmatica* epistolă paulină. Este *nómos*-ul, canonul tuturor scrierilor sale, este chintesența gândirii sale duhovnicești și a acțiunii sale ecleziale.

Dintru început, Pavel enumeră darurile, adică talentele, însușirile personale care ne sunt atribuite prin har de la Dumnezeu, fiecăruia pe măsura puterii sale de a le duce și de a le împlini. Dar cu o singură condiție: să fim sinceri, să fim asumați în lucrarea pe care o facem. Să nu fim căldicei, formali, plictisiți, sastisiți, zaharisiți, zeflemitori, nesimțiți. Și, mai presus de orice, citez acum: „Dragostea să fie nefățarnică” (12, 9).

Marele Pavel, luminat de Duhul Sfânt, îi mai învață pe creștinii romani (dar și pe noi, cei de